

CPB-PLASTICSTUDIE DOET VEEL STOF OPWAAIEN

Kwaliteit kunststofafval moet beter

Bij méér plasticinzameling is het milieu niet automatisch gebaat. Dat stelt het CPB recent in een plasticstudie. Als reactie schetsen de media een sterk negatief beeld over de plasticinzameling. Onterecht, vinden zowel het CPB als de sector en consumentenorganisatie Milieu Centraal. Kunststofinzameling is absoluut zinvol, al moet de kwaliteit van het kunststofafval wel verbeteren.

Kunststofinzameling is zinvol, maar kwaliteit kunststofafval moet beter.

Auteur: René Didde

Eind september publiceerde het Centraal Planbureau (CPB) de eerste studie in een reeks naar de kunststofketen. In de studie behandelt het CPB een deelaspect van de keten, namelijk de inzameling van plastic verpakkingen door huishoudens. Daarover luidt de hoofdconclusie: verdere uitbreiding van de inzameling heeft een beperkte milieuwinst, dus innovaties zijn geboden. Kern van het probleem: méér plasticinzameling leidt volgens het CPB tot een nóg grotere plasticstroom, waar nauwelijks een afzetmarkt voor bestaat. De extra stroom blijft liggen of wordt alsnog deels verwerkt in afvalenergiecentrales (AEC's).

Kwaliteit moet beter

De aandacht van gemeenten en afvalbedrijven ligt te eenzijdig op het inzamelen van hoeveelheden en te weinig op de kwaliteit van het kunststofafval, aldus het CPB. "Wij vonden dat het meest aansprekende resultaat van de studie", licht hoofdonderzoeker *Annemiek Verrips* van het CPB toe.

In reactie op de studie kwam een storm aan mediaberichten op gang. De hoofdboodschap 'de kwaliteit van het kunststofafval moet beter' sneeuwde onder en werd in de media vertaald in 'plasticscheiding heeft geen zin'. 'Meer dan een berrmpaaltje wordt het niet', kopte NRC. 'Plastic afval inzamelen heeft weinig nut', aldus NOS. En het ANP schreef 'Gescheiden plastic alsnog de verbrandingsoven in'. "Op de media hebben we slechts beperkt invloed", reageert Verrips. "Ik heb er steeds aan toegevoegd dat kunststofinzameling zinvol is, maar dat de kwaliteit beter moet om hoogwaardiger hergebruik mogelijk te maken."

De negatieve teneur in de media kan het scheidingsgedrag negatief beïnvloeden. Verrips betwijfelt of de berichtgeving burgers aan het twijfelen brengt over de inzameling. "Ik hoor ook geluiden als 'ik dacht dat recyclen meer milieuwinst opleverde, dus ik ga minder verpakkingen kopen'.

“De kwaliteit moet beter om hoogwaardiger hergebruik mogelijk te maken.”

ANNEMIEK VERRIPS
(CPB)

En als je op de site van de NOS kijkt, staan daar ook [tips](#) voor consumenten hoe je verpakkingen beter kunt scheiden.”

Betere verpakkingen

Volgens het CPB zijn overheid en bedrijfsleven aan zet om met innovaties de kwaliteit van het ingezamelde materiaal te verbeteren. Dat begint met betere verpakkingen. “Zwart is slecht herkenbaar voor de sorteermachines, net als PET-tray-verpakkingen”, zegt Verrips. Door het ingezamelde plastic beter te sorteren, gaat de kwaliteit van de gerecyclede kunststof omhoog stelt het CPB. Dit leidt weliswaar tot hogere kosten, maar ook tot meer milieuwinst. De bijdrage van recycling aan de reductie van de CO₂-uitstoot is volgens de berekening van het CPB momenteel beperkt: hooguit 0,15 procent van de totale uitstoot in Nederland.

CPB-rapport onderdeel van totaalstudie

Het onderzoek over kunststof, waaronder plastic, rubber en nylon, is onderdeel van een totaalstudie van het CPB naar de circulaire economie, waarin ook zaken als werkgelegenheid, gedrag en een ‘theoretisch kader’ over grondstoffen worden uitgeplozen. Het CPB baseert zich in de studie op data zoals de hoeveelheden kunststoffen die in Nederland omgaan, hoeveel afval ontstaat, de inzamelcijfers en de prijzen voor gerecyclede materiaal. De data komen van onder meer CBS, Rijkswaterstaat en het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken (KIDV). Daarnaast waren wetenschappelijke studies van onder meer Wageningen Universiteit, RIVM en CE Delft beschikbaar. Ook legde het CPB twee werkbezoeken af bij AVR en bij de sorteerinrichting van SUEZ.

Het CPB wijst in de studie op mogelijke ongewenste neveneffecten van maatregelen om meer afval te scheiden. Zo kan duurder restafval leiden tot meer verontreiniging van groente-, fruit en tuinafval (gft).

“Recycling van kunststof doet ook weinig aan het zwerfafval en aan de plasticsoep in de oceaan. Statiegeld wel”, aldus de onderzoeker. Ook kan de voorlichting beter, meent het CPB.

Overheid en bedrijfsleven
zijn aan zet om met
innovaties de kwaliteit
van het **ingezamelde**
materiaal te verbeteren.

Rijksoverheid: kwaliteit van kunststofstromen verbeteren

“Nieuwe technologische ontwikkelingen kunnen de kwaliteit van het gerecyclede kunststof verder verbeteren en de kosten reduceren. Deze visie deel ik”, antwoordt Sharon Dijksma, tot voor kort staatssecretaris van het ministerie van Infrastructuur en Milieu (het tegenwoordige Infrastructuur en Waterstaat), op een vraag uit de Tweede Kamer. Ze bestrijdt dat het CPB-rapport concludeert ‘dat het scheiden van plastic onnodig duur is en vrijwel niets oplevert’. Dijksma is juist positief over de inzameling. “De hoeveelheid ingezameld plastic is de afgelopen jaren sterk gegroeid. In 2015 werd 51 procent van de kunststofverpakkingen gerecycled. Daarmee loopt Nederland op kop. Wel stelt het CPB dat van een aantal stromen ingezameld plastic (de mixed stroom en de folies) de marktprijs laag of zelfs negatief is, en met de opbrengsten de kosten voor inzameling niet kunnen worden gedekt.” In het kader van de evaluatie van de Raamovereenkomst Verpakkingen wil het ministerie binnenkort met partijen nieuwe afspraken maken om de technologische mogelijkheden beter te benutten en nieuwe innovaties te stimuleren. “Zodat ze de kwaliteit van de kunststofstromen en daarmee hun afzetmogelijkheden kunnen verbeteren”, aldus de staatssecretaris.

“

We moeten nieuwe inzamel- en sorteertechnieken ontwikkelen die aansluiten op wat de markt vraagt.

”

DICK HOOGENDOORN
(VERENIGING
AFVALBEDRIJVEN)

Kwaliteit maatgevend

De Vereniging Afvalbedrijven is niet verbaasd over de CPB-studie. “Wij zeggen al jaren dat de kwaliteit van het ingezamelde materiaal maatgevend moet zijn. De kwaliteit moet hoog zijn om de eruit te winnen secundaire grondstoffen effectief te laten concurreren met virgin materiaal”, vertelt directeur Dick Hoogendoorn. “Behalve op kwaliteit moet ook de prijs concurreren met die van virgin plastic en moet de leveringszekerheid gegarandeerd zijn.”

Eenzijdig de nadruk leggen op de kwantiteit, frustreert de kwaliteit en recyclebaarheid, aldus Hoogendoorn. “Verderop in de keten valt een deel van de kunststof door te veel verontreiniging of te lage kwaliteit nog vaak uit, waardoor het verwerkt moet worden in AEC’s. Of het blijft liggen omdat er geen afnemer voor te vinden is.”

Inzamel- en sorteertechnieken

De huidige inzamel- en sorteertechnieken zijn niet altijd toereikend.

Net als Verrips haalt Hoogendoorn als voorbeeld de zwartgekleurde schaaltes voor vleeswaren aan en de PET-trays, de schaaltes en bakjes die tot op heden niet kunnen worden gerecycled. Ze bestaan namelijk uit meerdere lagen verschillende soorten plastic. Hoogendoorn stelt de afzetmarkt centraal. “We moeten nieuwe inzamel- en sorteertechnieken ontwikkelen die aansluiten op wat de markt vraagt. Met onder meer de inzameling van folies, zoals de dunne plastic tasjes, zitten we op de

Nu is de tijd rijp om een slag in de kwaliteit te maken.

OLAF PRINSEN (NVRD)

grens van wat we kunnen afzetten.” De afvalsector maakt zich sterk om de kwaliteit met innovaties te verbeteren. Momenteel verrijzen in het land nieuwe sorteerinstallaties om kunststof verpakkingen te scheiden in deelstromen.

Eerst een afzetmarkt

Bij de brancheorganisatie voor publieke inzameldiensten NVRD legt directeur *Olaf Prinsen* net even andere accenten dan Vereniging Afvalbedrijven. “We hebben de eerste jaren terecht de nadruk op de kwantiteit gelegd, want door de massa kon er een afzetmarkt voor gerecycled plastic ontstaan”, zegt Prinsen. “Maar nu is de tijd rijp om een slag in de kwaliteit te maken.” Er moet meer worden gesorteerd op de vraag van de markt, vindt Prinsen. “Voor de mixfracties moeten we nieuwe afzetmarkten verzinnen en de bestaande mogelijkheden verruimen.” Wat is er mis met een bempaalpje? vraagt hij zich af. “Kliko’s van mixgranulaat, afvalbakken en bankjes in de openbare ruimte zijn voorbeelden waar

meer ingezameld kunststofverpakingsafval terecht kan.”

Geen onderscheid

Zolang voor bepaalde stromen geen afzetmarkten bestaan, kan Hoogendoorn zich voorstellen dat burgers gevraagd moet worden om sommige kunststofstromen niet langer te scheiden, maar bij het restafval te doen. “Dan winnen AEC’s in ieder geval de energie terug. Maar dat is een uiterst lastige boodschap.” Prinsen vindt het geen goed idee om de consument nieuwe scheidingsregels voor te leggen. “Kunststof is voor de burger kunststof. Daar moeten we geen onderscheid in maken. We moeten

innoveren als professionals, of dat nu de sorteerder is of de inzamelaar.” In de communicatie met de burgers moeten gemeenten, inzamelaars en recyclers duidelijk zijn. “We moeten mooie voorbeelden geven van gerecyclede producten en vertellen wat we eraan doen om meer en betere producten te maken. Dat doet mensen beseffen waarvoor ze hun afval scheiden”, aldus Prinsen.

Uniforme regels

Bij voorlichtingsorganisatie Milieu Centraal is directeur *Vera Dalm* niet blij met de berichtgeving. “Natuurlijk moet de kwaliteit van de afvalscheiding omhoog, maar

het persbericht van het CPB heeft een heel andere strekking dan het rapport. En hoe lang zijn we nu helemaal bezig met scheiden van verpakkingsafval? Met de glasbak in de jaren '70 duurde het ook tien jaar voordat het gemeengoed werd. Je gaat toch ook niet stoppen met je kind te leren rekenen, omdat hij op dat moment nog niet kán rekenen?" Dalm vindt verder dat fabrikanten nog steeds onnodig ingewikkelde verpakkingen op de markt brengen. "Plastic in combinatie met papier, zoals een pizzadoos, maakt dat al dat materiaal naar het restafval moet. Dat moet eenvoudiger en dat moet beter."

Niet uit te leggen

Het steekt Milieu Centraal dat de inzameling vanuit financiën en niet vanuit de inhoud is opgezet. Dalm geeft een voorbeeld: "Een plastic koffiebekertje dat je op een

“
Ik ben sterk voorstander van uniforme scheidingsregels en kleuren voor afvalstromen.

”

VERA DALM
(MILIEU CENTRAAL)

Eenzijdig de nadruk leggen op de kwantiteit, frustreert de kwaliteit en recyclebaarheid.

tankstation krijgt, mag wel bij het PMD-afval (plastic, metalen verpakkingen en drankenkartons), want het is een verpakking. Koop je bij de Hema echter dezelfde bekertjes voor een kinderveestje, dan moet het bij het restafval, want het is een product. Dat is aan burgers niet uit te leggen. Verander die financiële regels, samen met de gemeenten." Dalm is sterk voorstander van

uniforme scheidingsregels en kleuren. "Het is raar dat in Leiden de restafvalbak groen is, terwijl daar in heel Nederland gft-afval in moet. En de ene gemeente spreekt van PMD en in een andere gemeente heet het weer anders. Als je overal voor dezelfde regels en kleuren zorgt, maken mensen ook minder fouten in hun scheidingsgedrag en zal de kwaliteit stijgen."

Meer informatie:

- [CPB-studie naar circulariteit van kunststofketen](#)
- [Vlog 'Heeft plastic scheiden zin?'](#)

